بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل نظام‌های پرداخت

اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت

شیوه‌نامه رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور

اسفند ماه ۱۴۰۳

بسمه تعالی

«شیوه‌نامه رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور»

به استناد بند (۲) بخش (الف) ماده (۴) و ماده (۵۹) قانون بانک مرکزی و ماده (۱۰۰) آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، **«شیوه‌نامه رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور»** که از این پس به اختصار «شیوه‌نامه» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین می‌گردد.

فصل اول- تعاریف

ماده ۱- در این شیوه‌نامه عبارات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- **شرکت شاپرک:** شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک که با شناسه ملی ۱۰۳۲۰۷۱۸۴۷۰ و شماره ثبت ۴۲۰۰۱۳ تاسیس شده است؛

۱-۳- **پذیرنده:** شخص حقیقی یا حقوقی که ضمن انعقاد قرارداد با شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار، از طریق پذیرش ابزار پرداخت و با استفاده از ابزار پذیرش، نسبت به دریافت وجوه ناشی از فروش کالا یا خدمت خود اقدام می‌نماید؛

۱-۴- **ابزار پذیرش:** تجهیز فیزیکی یا بستر الکترونیک که امکان انجام تراکنش را در نظام پرداخت کشور با استفاده از ابزار پرداخت برای مشتری فراهم می‌سازد؛

۱-۵- **کمیته:** کمیته رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور؛

۱-۶- **شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت:** شخص حقوقی موضوع ماده (۱) «ضوابط اجرایی تاسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» مصوب جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۱۰ کمیسیون پولی و بانکی بانک مرکزی؛

۱-۷- **شرکت پرداخت‌یار:** شخص حقوقی موضوع جزء (۴۰) ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۸- **غیرفعال‌سازی:** غیرفعال‌سازی امکان انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش در اختیار پذیرنده؛

۱-۹- **فهرست سیاه:** فهرستی شامل پذیرندگان که ارائه خدمات پذیرندگی به آن‌ها در نظام پرداخت کشور از طریق غیرفعال‌سازی کلیه ابزارهای پذیرش متعلق به آن‌ها متوقف شده و ارائه ابزار پذیرش جدید به آن‌ها نیز ممنوع است.

فصل دوم - کلیات

ماده ۲- در این شیوه‌نامه، ارتکاب هر یک از اعمال زیر توسط پذیرنده، اعم از فعل یا ترک فعل، تخلف محسوب می‌شود. بانک مرکزی می‌تواند حسب مورد نسبت به تذکر کتبی، غیرفعال‌سازی ابزار پذیرش به مدت مشخص حداقل تا زمان رفع تخلف و حداکثر تا یک سال پس از رفع تخلف، درج مشخصات هویتی پذیرنده در فهرست سیاه به مدت مشخص

حداقل تا زمان رفع تخلف و حداکثر تا یک سال پس از رفع تخلف، جلوگیری از تصدی سمت پذیرنده در نظام پرداخت کشور و یا سایر اقدامات قانونی اقدام نماید:

۲-۱- بهره‌برداری از ابزار پذیرش به منظور فروش کالا یا خدمات مغایر با قوانین و مقررات کشور یا انجام هرگونه معاملات صوری؛

۲-۲- بهره‌برداری از ابزار پذیرش به منظور فروش کالا یا خدمات در حوزه‌ای غیر از صنف مندرج در قرارداد با شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار؛

۲-۳- واگذاری ابزار پذیرش به هر نحو به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر؛

۲-۴- انتقال ابزار پذیرش به خارج از کشور و یا استفاده از ابزار پذیرش در خارج از کشور؛

۲-۵- عدم اعلام تغییر اطلاعات هویتی، مکانی، فعالیت یا صنف به شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار؛

۲-۶- اعمال هر نوع تغییرات روی ابزار پذیرش توسط هر شخصی به جز پشتیبان رسمی شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار؛

۲-۷- هرگونه سوء استفاده از اطلاعات کارت بانکی مشتری انجام‌دهنده تراکنش از جمله اطلاعات CVV2، تاریخ انقضا و رمز کارت؛

۲-۸- دور نگه داشتن ابزار پذیرش از دسترس مشتری انجام‌دهنده تراکنش، پرسیدن رمز کارت مشتری، رصد کردن صفحه کلید ابزار پذیرش و هرگونه نقض حریم مشتری در زمان وارد کردن رمز کارت؛

۲-۹- قصور در نگه‌داری ابزار پذیرش؛

۲-۱۰- استمرار استفاده از ابزار پذیرش پس از منقضی شدن مجوزهای اخذشده از مراجع ذی‌صلاح و عدم تمدید و ارائه آن به شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار.

۲-۱۱- تخطی از سایر مقررات ذی‌ربط و تعهدنامه‌های ارائه‌شده توسط پذیرنده؛

تبصره – در خصوص پذیرندگانی که مشمول اقدام انضباطی غیرفعال‌سازی ابزار پذیرش و یا درج مشخصات هویتی در فهرست سیاه باشند، پس از پایان یافتن مدت مشخص‌شده توسط کمیته و در صورت برطرف شدن تخلف قبلی و عدم احراز تخلف جدید، شرکت شاپرک نسبت به فعال‌سازی ابزار پذیرش و یا حذف مشخصات وی از فهرست سیاه اقدام می‌نماید.

فصل سوم – ترتیبات رسیدگی توسط کمیته

ماده ۳– به منظور تعیین نحوه اعمال اقدامات مندرج در ماده (۲) این شیوه‌نامه و همچنین اتخاذ تصمیم در خصوص تخلفات احتمالی که پس از تدوین این شیوه‌نامه احصاء می‌شوند، کمیته‌ای با عنوان «کمیته رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور» در بانک مرکزی تشکیل می‌شود.

ماده ۴– ترکیب اعضای کمیته به شرح زیر می‌باشد:

۴-۱- مدیرکل نظام‌های پرداخت بانک مرکزی (رئیس کمیته)؛

۴-۲- مدیرکل حقوقی بانک مرکزی یا نماینده تام الاختیار ایشان؛

۴-۳- مدیر اداره نظارت بر نظام های پرداخت بانک مرکزی (دبیر کمیته)؛

۴-۴- مدیر اداره هوش مصنوعی و امنیت اطلاعات بانک مرکزی یا نماینده تام الاختیار ایشان؛

۴-۵- مدیر اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بانک مرکزی یا نماینده تام الاختیار ایشان.

تبصره – رئیس کمیته می‌تواند حسب ضرورت از نمایندگان سایر ادارات ذی‌ربط بانک مرکزی، مدیرعامل شرکت شاپرک و سایر اشخاص مرتبط برای حضور در جلسه بدون حق رای دعوت نماید.

ماده ۵– جلسات کمیته حسب دعوت دبیر کمیته برگزار می‌شود.

ماده ۶– جلسات کمیته با حضور اکثریت اعضای کمیته رسمیت می‌یابد.

ماده ۷– تصمیمات کمیته با رأی حداقل سه نفر از اعضای حاضر در جلسه لازم‌الاجراست.

ماده ۸– دبیر کمیته در صورت وصول گزارش در خصوص هر یک از موارد زیر و یا احراز این موارد، موضوع بررسی تخلف پذیرنده را در دستور کار کمیته قرار می‌دهد:

۸-۱- گزارش اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت بانک مرکزی مبنی بر وقوع تخلف توسط پذیرنده؛

۸-۲- اعلام مراجع قانونی و نظارتی و یا سایر ادارات بانک مرکزی درخصوص وقوع تخلف توسط پذیرنده؛

۸-۳- گزارش شرکت شاپرک مبنی بر وقوع تخلف به همراه تاریخچه تخلفات پیشین توسط پذیرنده.

ماده ۹– کمیته مجاز است رویه کلی رسیدگی به تخلفات پرتکرار پذیرندگان و اقدام انضباطی متناظر را تصویب و برای اجرا به اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت ابلاغ نماید.

ماده ۱۰– صورت‌جلسه تصمیمات کمیته شامل تاریخ تشکیل، نام حاضرین مشتمل بر اعضای کمیته، دبیر کمیته، نام پذیرنده و نتیجه بررسی‌ها، توسط دبیر کمیته تنظیم‌شده و به امضای اعضای کمیته رسیده و پس از تایید معاون نظام پرداخت و فناوری‌های نوین بانک مرکزی، یک نسخه از صورتجلسه امضاء شده به همراه سایر مدارک توسط دبیرخانه کمیته بایگانی می‌شود.

ماده ۱۱– دبیر کمیته، تصمیمات کمیته را به طریق مقتضی به شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار طرف قرارداد پذیرنده و شرکت شاپرک ابلاغ می‌نماید. شرکت شاپرک موظف است ظرف مدت هفت روز کاری از دریافت تصمیمات کمیته، ابزارها و زیرساخت‌های لازم را برای اعمال تصمیمات کمیته فراهم نماید.

ماده ۱۲– شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار موظف است بلافاصله پس از ابلاغ، درخصوص محدودیت اعمال‌شده بر روی ابزارهای پذیرش در اختیار پذیرنده متخلف، نسبت به اطلاع‌رسانی و حصول اطمینان از مطلع شدن وی اقدام نماید.

ماده ۱۳– چنانچه پذیرنده نسبت به تصمیمات کمیته اعتراض داشته باشد، می‌بایست ظرف حداکثر پانزده روز از تاریخ ابلاغ به شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار طرف قرارداد پذیرنده، تقاضای تجدید نظر مکتوب خود را منضم به اسناد و مدارک مثبته به شرکت شاپرک تسلیم نماید. شرکت شاپرک موظف است پس از دریافت تقاضای تجدید نظر و در صورت صحت اسناد و مدارک واصله، مراتب را برای طرح در کمیته به دبیر کمیته ارسال نماید.

ماده ۱۴– دبیر کمیته پس از دریافت تقاضای تجدید نظر پذیرنده، نسبت به طرح موضوع در کمیته اقدام می‌نماید.

ماده ۱۵– تصمیمات کمیته در خصوص اعتراض پذیرنده، قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۶- دبیر کمیته، تصمیمات کمیته در خصوص اعتراض پذیرنده را به طریق مقتضی به شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار طرف قرارداد پذیرنده و شرکت شاپرک ابلاغ می‌نماید. شرکت شاپرک موظف است بلافاصله پس از دریافت تصمیمات کمیته، ابزارها و زیرساخت‌های لازم را برای اعمال تصمیمات کمیته فراهم نماید.

فصل چهارم – نظارت

ماده ۱۷- بانک مرکزی می‌تواند در انجام امور نظارتی خود، از گزارش‌های شرکت شاپرک و همچنین فناوری نظارتی (سوپتک) استفاده نماید.

تبصره - شرکت شاپرک موظف است هرگونه اقدام مشکوک به وقوع جرم توسط پذیرنده را به همراه اسناد مثبته در اسرع وقت به مراجع قانونی ذی‌صلاح اعلام و رونوشتی از آن را به بانک مرکزی ارسال نماید. تعریف جرم همان است که در مفاد ماده (۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی عنوان شده است.

ماده ۱۸- نظارت بانک مرکزی، نافی مسئولیت‌های نظارتی شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت و شرکت پرداخت‌یار در قبال پذیرندگان نمی‌باشد.

ماده ۱۹- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت و شرکت‌های پرداخت‌یار موظفند بر فعالیت و عملکرد پذیرندگان طرف قرارداد خود نظارت و هرگونه تخلف را به بانک مرکزی یا شرکت شاپرک گزارش نمایند. شرکت شاپرک موظف است پس از دریافت گزارش شرکت‌های یادشده مراتب را بررسی و ظرف مدت دو هفته برای دبیر کمیته ارسال نماید.

تبصره- در صورت احراز تخلف توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت یا شرکت پرداخت‌یار متعاقب احراز تخلف پذیرنده، مطابق با شیوه‌نامه‌های انضباطی مربوطه، قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲/۰۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی و سایر مقررات ابلاغی بانک مرکزی با شرکت‌های یادشده برخورد خواهد شد.

ماده ۲۰- شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت و شرکت پرداخت‌یار موظفند هرگونه درخواست ارسالی از طرف پذیرنده اعم از استعلام بررسی قرارداشتن نام وی در فهرست سیاه و سایر موارد مشابه را به قید فوریت بررسی و نتایج را به صورت مکتوب به اطلاع پذیرنده برساند.

فصل پنجم: سایر موارد

ماده ۲۱- شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت و شرکت‌های پرداخت‌یار موظفند ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ ابلاغ این شیوه‌نامه، مراتب را به پذیرندگان طرف قرارداد خود اطلاع دهند و تاییدیه آن را در قراردادهای فی‌مابین به امضای پذیرندگان برسانند.

ماده ۲۲- مواردی که در این شیوه‌نامه پیش‌بینی نشده است، تابع قوانین و مقررات جاری کشور و مقررات و ضوابط ابلاغی بانک مرکزی می‌باشد.

«شیوه‌نامه رسیدگی به تخلفات پذیرندگان در نظام پرداخت کشور» در سومین جلسه تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۹ کمیسیون ابزارهای پرداخت و تسویه بانک مرکزی در ۲۲ ماده و ۴ تبصره به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.